DE CATALEPSI.

DISSERTATIO
INAUGURALIS PATHOLOGICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
MAGNIFICI DOMINI
PRAESIDIS ET DIRECTORIS
SPECTABILIS DOMINI DECANI
NEC NON
CLARISSIMORUM DOMINORUM PROFESSORUM
PRO RITE OBTINENDA
MEDICINAE DOCTORIS LAUREA
IN ALMA AC CELEBERRIMA REGIA SCIENTIARUM
UNIVERSITATE HUNGARICA
PUBLICAE ERUDITORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT

J. MAURITIUS MARKSTEIN
HUNGARUS SZEREDIENSIS.

In Theses adnexas disputabitur die Martii 1844.

PESTINI
TYPIS JOS. BEIMEL.

ÉRTEKEZÉS

A'

DERMENGÉSRŰL.

IRTA

MARKSTEIN MÓRICZ.

ORVOS DOCTOR.

Quum una sit ars quae corporis hominis tuendo dicata sit, ut alibi a nobis ostensum est: eius primae ac maximae partes sunt duae, quarum alteram sanitatis tuendae, alteram morbi profligandi facultatem appelles.

Galenus.

MÉLTÓSÁGOS

GALANTHAI GRÓF

ESTERHÁZY KÁROLY

FRAKNÓ VÁRA ÖRÖKÖS URA, SZENT ISTVÁN APOSTOLI REND KIS KERESZTESE, CSÁSZÁRI KIRÁLYI KAMARÁS, 'S TEK. TOLNA VÁRMEGYEI FŐ-ISPÁNY UR,

Ő NAGYSÁGÁNAK

MINDEN SZÉP, JÓ ÉS NAGY

PÁRTOLÓJA ÉS ELŐMOZDITÓJÁNAK

TUDOMÁNYOS MUNKÁLKODÁSA

ELSŐ ZSENGÉJÉT

MÉLY TISZTELETE ÉS HÁLÁJA JELÉÜL

AJÁNLJA

a' Szerző.

Nevezet.

Dermengés, görög nevét $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\eta\vartheta\iota\varsigma$ veszi ezen szótol $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\alpha\mu\beta\acute{\alpha}\nu\varepsilon\sigma\delta\alpha\iota$ = fogva; latinul: Catalepsis; catalepsia; comprehensio; aphonia Dioclis; anaudia Antigenis Cleophanti; dormituriens vigilia Werlhofii, coma vigil Wepferii; — németül: Starrsucht, Staunen, francziául: catalepsie; — angolul; catalepsy, trance; — belga nyelven: Verstyving.

Dermengés a' legritkább kórok' eggyike, annyira hogy Sennertus állitása szerént csak ígen kevés orvos' gyakorlatában fordul elő; Tissot pedig, mint vallja, terjedelmes gyakorlatában a' dermengésnek némelly jeleit, de a' kórt egészen kifejlődve nem látta. — Frank Jósef midőn 1802 és 1803-ban Európa' nagyobb részét beútazta, a' sok ezer látott betegek közt eggyet sem látott dermengőt. Hogy azomban e' kór még is létezik, azt a' több jeles, és hiteles orvosok által felhozott számos példák eléggé bizonyitják.

Hajdan is esmeretes volt e' kór; már Hippocrates említ egy példát, hol e' kór némelly jelei mutatkozának; Galenus pedig egy e' kórban szenvedő tanulótársárol tesz emlitést. Egyéb nemzetek orvosai is a' jelen időkig idéznek e kórból eseteket. Hogy e kór időnkben is előfordul, nem szenved kétséget; magam esmerék egy nőt, kinél e kór több jelei mutatkozának, egy más, egészen kifejlődött dermengés esetét, melly 1841-ben a' bernai kórházban fordult elő, jó barátom közlé velem.

Kórjeltan.

Előre bocsátom itt e kórnak Frank Jósef által tett meghatározását, mellyen minden időbeli orvosok éltek, 's imigy szóll:

A' dermengés az érzékek', és mozgás' rögtöni megszűnése, úgy hogy a beteg azon helyzetben, mellyben a kór kezdetén volt, megmarad, s tagok hajlékonyak, és a kül erő áltai, nyert helyzetöket megtartják; az érverés, és légzes rendes állapotban maradván.

A' dermengés vagy tökélletes, vagy tökéletlen, a mint t. i. a kórjelek mind, vagy csak némellyek kifejlődvék.

A' kórjelek három félék: előkórjelek, roham alatti kórjelek, és roham utáni kórjelek.

Előjelek. Ezen kór előfordult eseteinek leirásáiban a rohamot megelöző jelekről igen kevés, és többnyire csak az egyéb ideges bajokat is megelőzni szokottak emlittetnek, u. m. fáradtság, szédülés, fő s nyakszirtfájás, undorodás, és a' végtagok nehéz mozditása; — megjegyzendő azomban hogy ezen kór kifejlődött esetei leirásában az előjelekről semmit, de annál többet találtam a' tökélletlenül kifejlődött esetek' leirásában. Igy Forestus egy betegnél megelöző tartós fájdalmakat emlit; Dolaeus szellő érzetről, ásitozásról, és arcz pirosságról beszél, a hol a dermengés kórjelei kétség kivül nehézkórral voltak összekötve; Frank Jósef a dermengésnek egy tökélletes példáját emliti, mellyben megelöző szorongásrol szól. Több leirásokból kíviláglik, hogy e kór rögtön minden előjelek nélkül is megtámadja a beteget, melly véleményt az is igazolni látszik, hogy az illy betegek többnyire valamelly kezdett munkájok közepette lepetnek meg a' roham által, és sokaknak a' roham' megszüntével erről tudomásuk nincsen; mint azon pap, kiről Hirschel (Gedanken über die Starrsucht. Berlin, 1796) irja, hogy az úrimádság első szótagát mondván, a' dermengés lepte meg, a roham megszűntével pedig a 2-dik szótagon kezdve folytatta imádságát. Mit már a kór lényege is magával hoz.

A' roham kórjelei. Az agy minden müködésének, a külérzékek', és a' szabad akarattól függö mozgások' megszünése. Ebben alapszik a kór' neve *καταληψις* a *καταλαμβάνο*, mivel a' régiek, véleménye szerént e kórban az agy müködése valamelly anyagi ok által van lekötve. Az idegek illy állapotját semmi más kórban igy nem találjuk, kivévén talán az ájulást, melly azomban még is a' dermengéstől nagyon külömbözik.

Az agy müködésének megszünése tökélletes; a' betegek a rohamról, ha bár napokig tart is, mit sem tudnak, a roham előtt kezdett dolgaikat folytatják, sőt a kezdett szót is a roham után végzik. Méltán mondja tehát Tissot: Ha a beteg a roham után ezalatti gondolatjait beszéli, szinlettnek lehet a kórt gyanitani.

Az idegek' érzékenysége is egészen el van nyomatva. mi az agy' munkálódása felfüggesztésének természetes következménye. — A' kisérletek tanitják, hogy a' legerősebb

bőr ingerek, sőt az égő pecsétviasz alkalmazása sem képesek legkisebb mozgást, vagy érzékenység' jelét előhozni; a' szemgolyó megilletteivén, vagy megszúratván, a' szemhéjak még is nyitva maradnak; a Schneider-hártya izgatására tüsszenés nem következik. — A' szemfény mozdulatlan annyira, hogy a rögtöni világosság által sem mozdúl. A' belek hártyái is érzéketlenek, mit a' Sachse által (Horn's Archiv 1829) felhozott példa, melly szerént egy leánynál a roham alatt a bevett hánytató sikernélküli volt, bizonyitja. A' tapintáson kivül a' többi külérzékek is, a' látást és hallást sem véve ki, megfosztvák müködéseiktől.

A' kórjelek közt különös tekintetet érdemel a mozgás köre, melly a' kórismeretre nézve igen fontos, minthogy semmi más kórban elő nem fordúl. Megmarad t. i. a test a roham kezdetén volt helyzetében, a' tagok pedig külső erőnek viaszként engednek.

A' légzés azomban, és vérkeringés fenmaradnak; mert ezek megszüntével olly körülmény állna be, melly az esetet a' kórok sorából szükségkép' kizárná. — A' mozditó tehetségnek e' két eredménye akarat nélkül is, az agy' müködése megszüntével, vagy tökélletes hiányával is megtörténik; mint az a fejevett békakkal tett késérletek — és a fejetlen állatok alkotásából kiviláglik. Fontos körülmény itt az is, hogy a' légzés a' roham által változást nem szenved, holott más esetekben az öntudat megszünténél a' légzés' változása tapasztaltatott.

A' vérkeringés is, mint a' sziv, és üterek mozgása mutatá, gyakran ollyan mint egészséges állapotban; más esetekben pedig lassú, kicsiny, és gyengének találtatott, mi az agynak a' véredények' idegeire ható, tagadhatlan befolyásából könnyen magyarázható.

A' bélmozgásról mit sem találtam a' leirásokban; lassúbbnak látszik azomban, mert a roham alatt, ha mindjárt 24 óráig, vagy tovább is tartott, székelés nem történt. Ezt igazolni látszik az is hogy a beadott, hánytató a roham alatt visszahatásra nem talál. A' tökélletesen kifejlett dermengés Richter és De Haen szerént még két a bélcsőn észreveendő kórjelet tüntet elő, 's ezek; a' garatba vitt tápszerek' lenyelése, és a' végbél nyilásának erős bezáródása minél fogva az allövet alkalmazása mindig lehetlen. A' tápszert megrágni, az az akarattól függő mozgást tenni nem képesek: hanem az apróra vágott vagy hig ételeket lenyelik; minthogy a nyelés olly mozgás, melly az agy befolyása nélkül származhatik, mint az a fejetlen álla-

tok nyeléséből, és a fejök vett békakkal tett késérletekből, mellyek szerént a bárzsing izmai az alkalmazott ingerre összvehuzódnak, kitetszik.

Szék' és húgy kiürités sehol sem tapasztaltatott a roham ideje alatt, mellynek oka a zárizmok erős öszvehuzódásában keresendő.

A' kórjelek között a mozgásra nézve legjellemzőbb az, miszerént a beteg azon helyzetben marad, mellyben őt a' roham találta. Ennek oka az akarat által az izmokra gyakorlott befolyásnak felfüggesztésében létezik; szükséges hogy minden tag egyszerre mozdulatlanúl bizonyos helyzetben maradjon, és hogy a test nyert helyzetét ha csak külerőszak nem változtatja, az egész roham' lefolyása alatt megtartsa. — Számos példát lehet erre megerősitésül felhozni. Többi közt Van Swieten (Comment. §, 1037) mondja: Minap történt, hogy egy elökelő beteg tanácsadó orvosa házától távozni akarván, a küszöbön a rohamtól meglepetve nehány perczig mozdulatlanúl állott, a roham elmúltával pedig haza ballagott a' nélkül hogy tudta volna a történteket. Schrödter (Salzburg. Medec. Chir. Zeitung 1794) atyjának elbeszéllését idézi: Midőn ügyfelemmel a betegeket látogatnám, feltünő volt többi közt egy vadásznak minthogy 25 éves gyermek ágyban fekvő, dermengésben szenvedő neje, ki szülés után harmadnapra férje helytelen kivánságának eleget tenni kivánván, minden érzék és mozgás nélkül ugyan azon helyzetben merevedten maradt; szemei nyitva valának ugyan de látásuk nem vala; a tagok a melly helyzetbe tétettek, abban megmaradtak. A roham 8 óra mulva megszünt, és az asszonynak a roham alatt vele történtekről tudomása nem volt.

Ehhez hasonló kórjel más betegségekben nem mutatkozik; némelly lelki bajokban még is tapasztaltatott, ugy mint az erős, mély gondolkozásban, hol néha semmi érzéki benyomások fel nem vétetnek a' nap' fogyatkozása észre nem vétetik, az óra' ütése nem hallatik, a kellemetlen szag nem érezteték 's a' t. — Továbbá, kiki tudja hogy az éles gondolkozásnak utóbb mit sem gondolás a' vége. A' gondolatoknak szeretett tárgyak körüli heves foglalkozása is szokott néha illy állapotot előhozni. Hasonló hatása van az irtóztatókróli gondolkozásnak. — A' hirtelen rémülés is a' dermengéshez hasonló állapotot idézhet elő, mellyről Van Swieten: summo terrore homo sic afficitur ut in catalepsi, nam obstupescit vox faucibus haeret, membra mo-

vere nequit. Veteres igitur, homines capite Medusae conspecto lapides factos esse dicebant.

Némelly halál' neméhen is a tagok azon helyzetöket, mellyben az öldöklő vész a' testet találja, megtartják. Igy Cordanus 8 kaszásrol beszéli, hogy midőn fa alatt ülve falatoznának a' villám sujta meg őket, és mind megtarták azon helyzetöket mellyben ülének; ugy hogy az eggyik épen a' falatot, másik a poharat vivé szájához 's a' t. Mondják, hogy a széngőz által okozott halál is illy jelekről ösmerhető.

Az izmok' ezen állapotján alapszik még két mimikai jelenség is, mellyeknek a szerzők nagy fontosságot tulajdonitnak, u. m. 1-ő az arczvonások sem a' roham' beköszöntése, sem lefolyása alatt nem változnak; a' szemek nyitva maradnak; 2-ik a' tagok' viaszkénti hajlékonysága. Egészséges állapotban a hajlitó külerő megszünvén, a tagok mind kifeszitő, mind öszvehúzó izmai az akarat' befolyása nélkül súlyegyenes állapotba jőnek, azaz, öszve nem húzódnak, vagy őszve húzódva nem maradnak, hanem a' felemelt tag leesik. Nem igy a' dermengésben; mert itt az érdeklett izmok az akarat' befolyása nélkül is súlyegyenes állapotukat, vagy őszvehúzódásukat megtartják, a mint t. i. a tagok külső erő által vagy kifeszittetnek, vagy összehajlittatnak. Az izmok' összehuzódása tehát a legközelebbi oka a tagok' ugyan azon helyzetbeni maradásának. — E jel csak a dermengésben látható; mert még a búskórban (Melancholia attonita) is a felemelt tag leesik. A hagymázban (typhus) ugyan látható illyen jel, leginkabb a nyelven, mert ha a nyelv a szájból kitolatik, künn marad, mint közönségesen mondatik, a beteg elfelejti visszahúzni. Senki sem emliti, vallyon a test a súlyegyen szabályaival ellenkező helyzetét megtartja é? kivévén Sachse-t, ki azt állitja, hogy betege a legtermészetellenesebb állásban is megmaradt. — Hiában keressük az élettan szerzőinek főnökeinél e két kórjel magyarázatát; a régiek a szerint mint a kórt megismerték, külömbféleképen magyarázták; az ujabbak a görcsök sorába számiták, de elfeledék hogy a görcs mindég az idegek' felmagasztaltságával, és az izmok' merevenségével (rigiditás) jár. Végre azon kényelmes szóban nyugvának: Nem tudjuk!?

A rohamok' tartóssága nem csak külömféle egyéneknél, hanem ugyan azon betegeknél is különféle Igy Behrends egy betegnél 18 óraig tartó rohamot tapasztala, az utána következettek rövidebbek valának, ugyhogy végtére egy óra alatt több apróbb rohamok valának észrevehétők.— Van

Swieten 3 — 4 perczнyi rohamokat látott. Tissot 4 óráig, Aetius 3 napig tartó rohamot tapasztalt. Sokan állitják, hogy a betegek a szünet alatt, melly szinte külömböző ideig tart, jól érzik magokat, mi nagyon világos, mivel az illy szenvedő egyének a rohamról, mellyet kiállottak, mit sem sejtve, folytatják kezdett munkáikat. Tissot a szünet ideje alatt lévő tökélletes egészségről szóll. Sachse pedig egy illy beteget a rohamon kivül igen jó kedvünek tapasztalt.

A dermengés magában véve nem egy könnyen okoz halált. Az elholtakban külömbfélék találtattak: az agy véredényei duzzadtsága 1); vérömlény, és savós izzadmány az agy üregekben 2); az agy külömbféle részeinek keményedése 3), és sok más életmüves elfajulás az agyban és tüdőkben, a májban, és leginkább a petefészkekben. — Jól idézhetők itt Andral szavai az agy bajairúl 4): „Zuweilen liefert die pathologische Anatomie gar keine Ergebniße in Fällen, wo sehr beträchtliche Störungen der Funktionen des Nervensystems Statt gefunden hatten; oder es zeigt sich nur eine und dieselbe Abweichung, wo während des Lebens die verschiedensten Störungen wahrgenommen waren, oder endlich findet man sehr verschiedene Abweichungen, wo noch dieselben Symptome vorhanden gewesen waren.

A dermengésnek többféle szöveményei emlittetnek a könyvekben; leggyakrabban a holdkórossággal szövetkezik. Petetin első függeszté erre figyelmét, és a kór' ezen neméнek „Catalepsie hysterique“ nevet ada. Renard (Journ. der pract. Heilk. v. Hufeland. Bd. XL.) három illy esetet emlit gyakorlatából. — Sachse, Wepfer, és Behrends szinte illy esetekről irnak. Mint ezen esetek abban egyeznek meg, hogy a rohamot különféle görcsös vonaglások, de leginkább Opistothonus előzi meg, gyakori változásokkal mint a Méhkornál szokott lenni; gyengébb vonaglás után t. i a' test némelly részei, különösen pedig a szivgödör, az orr- és ujak hegyei rendkivül felmagasztalt érzékenységgel birnak, az öntudat hiányával az ábránd is felmagasztaltatik; e' két kórjel az állati magnetismusban keresendő. Több illy esetben a' betegek verselnek, vagy az apostolok mondásait illő tagjártatással szavalják el. Illy betegek többnyire virúló korbeli, és bizo-

---

1) Hollerius comment. in Hippocrat. p. 66. — 2) Schenk de causis cataleps. Lib. 1. — 3) Sprengel Handbuch der Pathol. Bd. IV. 4) Grundriß der pathol. Anat. Bd. II.

nyos lelki hajlam nélküli nőszemélyek voltak. A' hószám mindeggyiknél hiányzott. Sachse által emlitett illy beteg nő igen ingerlékeny volt az ércz érintésre, melly bizonyos módon alkalmazva a rohamnak véget vetett. Petetin, és Renard illy betegeik orrnk hegyét meglehellve öntudatra hozák őket. Illy eseteknél azomban mennyit kellessék a női tettetésnek, mennyit a betegségnek tulajdonitani, nehéz lenne meghatározni. De, hogy az emlitett állapot nem dermengés, hanem nagyobb fokú méhkór, azt magok a kórjelek mutatják; midőn t. i. az akarat ereje megszünik, a' duczrendszer pedig annál nagyobb hatásra emelkedik.

A dermengés többi szövevényei kevésbé fontosak.

Oktan.

Hajlami okok. A mi az életkort illeti, 30 közül, kiknél az életkor feljegyeztetett, 3 a felserdülés előtt, 24 a felserdüléstől 30-ik évig, 2 pedig a 40 és 50 év közt vala.

A' nőnemnél gyakoribb e kór mint férfiaknál; mert 36 között 26 nöszemély találtatott.

Semmi életmód, vagy foglalkozás sem látszik e' kór alól kivéve lenni. — Öröködő kórnak sem mondhatni; égi testek' befolyása sem tapasztaltatott.

Az ingerültség, komorság, babonaság, romlott hitvallás, aggodalom, és elmét feszitő foglalatosságok, mellyek a' dermengésre hajlamot szülnek.

Többször megelőzőleg a hószám' rendetlensége tapasztallatott, melly azomban nem, mint ok, hanem inkább mint együttjáró következmény tekintendő. Ezt mondhatni a megelőző vérmességről, bélcsatorna tisztátlanságáról, és belférgekről.

Alkalmi okok. Leghelyesebben anyagiakra, és szellemiekre osztatnak.

Az elsők közé, mint leghatályosabb sorozandó a hószám' rendetlen folyása, vagy elrekedése. Már fellebb emlitém, hogy a dermengés, és a' hószám' rendetlensége ugyan azon okból származhatnak; nem tagadhatni azomban, hogy a hószám' rendetlensége a dérmengésnek oka is lehet, jól tudván milly befolyása legyen a hószám rendetlenségének a' nők' lelkületére.

A vérmesség szinte mint anyagi ok tekinthető; mert 4 esetben bő orrvérfolyás után a' kór eltünt.

Bélférgek: Van Swieten egy 40 éves asszonyról mondja, hogy épen midőn gesztenyet sütne, rögtön a

dermengés lepte meg; de néhány eleven bélféreg menvén el tőle, egészséges állapotja vissza tért, a' nélkül hogy a roham alatt vele történteket tudta vólna. Ezen oknak a dermengéssel való viszonyáról nem mondhatni többet mint azon visszonyról, mellyben a nehézkorral áll.

A petefészkek baját Renárd leggyakoriabb oknak valija, és egy ideglázban szenvedő nőről emliti, hogy dermengéstől lepetett meg; halála után a jobb oldali petefészek genyedésben, a' bal oldali pedig izzadmányos állapotban találtatott, — melly jelek az előre ment petefészek-lobra mutatának. — Lehet ë a petefészek-lob kórjeleit ugy eltitkolni, hogy észre ne vetessenek?

Frank Jós. egy törvénytanulót emlit, ki önfertöztetés következtében dermengő lett.

A váltóláz is többektől mint ok emlitetik. Klaunig egy 40 éves férfiról szól ki váltólázban, melly később folytonos sorvasztóvá lett, szenvedvén, a dermengés valódi jeleit mutatá, midőn kiterjesztett karok- és lábokkal mint villám sujtott jéghidegen minden érzék nélkül fekvék hanyatt az ágyban; szája erősen bekucsolva, szemei pedig nyitva mozdulattanúl maradván.

Az anyagi okokról a' szellemiekre mintegy átmenetet képez a' méhkór.

A lelki okok közt leggyakoriábbak az aggódás, és szomorkodás. Tissot is ezeket mint leggyakoribb okokat emliti; Schönberg állitása pedig: „nec abludit catalepsis a melancholia“. —

Tekintsünk csak egy gónd- és bútól elnyomatott lelket, milly korlátozvák ott a gondolatok, mint hágy alább a szabad akarat, milly csekély hatással bir a jelen és múltnak emlékezete; 's látandjuk, miként illy befolyások az agy működését elfojtják.

Ide tartozik még a boldogtalan szerelem is. Két esetben ugyan is addig tartott a kór folyama, mig nem az ifjú szerelmesek bizonyossá tétettek kedveltjeik megnyerése felől.

Redolentius példát hoz fel, hol ellenszenv okozta a' dermengést. Egy 16 éves leány t. i. összekelni kényteleníttetvén egy nem igen kedvelt ifjúval, csak 8 napig élt vele, s bánatjában midőn férjére gondolt, vagy felőle hallott, sőt ha tudtán kivül is hozzá közelitett a nélkül hogy látta volna (?) a' dermengés jelei mutatkozának rajta 's a' t.

Frank Jós. olaszhonban egy dermengő szerzetestől, ki tanácsát kérte, érté hogy a növendék papság közt gyakrabban előfordul a dermengés.

Rémülés. Marx egy szolgáról mondja, hogy ura házát égni látván, dermengésbe esett.

Az elmének megerőltetése is néha dermengést okozni tapasztáltatott; sőt némelly dolgokkali mélyebb foglalkozás is; mint Wepfer egy ifjúról beszélt, hogy valahányszor verselt, vagy mathesissel foglalkozott, a dermengés fogta el.

Közelebbi okok. A baj fészkét mind a régi, mind pedig az újabb szerzők egyhangúlag az agyvelőben keresik, A régiek többnyire a' tarko mirigyben lenni vélik, igy Boerhave, B. Albinus, Ackermann; Sernestus az állati pára fagyában, Gundramm pedig az érző idegek gyökereinek görcsében leli a dermenges legközelebbi okát. Richter pedig igy szóll: Sollte vielleicht in der Starrsucht die Einwirkung nach außen gehen, nicht innerhalb der Gränzen des Organismus bleiben, diesen gleichsam verlassen, und sich in unendlichen Räumen verlieren? Wirklich scheinen cataleptische völlig unbeseelt 's a' t.

Hogy a dermengés görcs legyen, tagadom, mert a görcs csak az izmok' felmagasztaitt munkássága mellett gondolható. mellyet mindenkor bágyadtság követ, mi a dermengés rohamai után soha sem tapasztaltatott.

Az élet' — és kórtan' nyomain, a' következő mondatok mellékelhetők még ide:

1-ső A kór az idegrendszerben gyökeredzik.

2-or A beteg rész valamelly középponti rész, azon szabály szerént: minél több ideg szenved, annál közelebb esik a' kór forrása a' középponthoz.

3-or Nem a főmozditó kör szenved

4-or A fő érző tehetség sem látszik szenvedni. Semmi objectivus jelünk nem lévén, bizonyost nem állithatunk.

5-dik Az agy főmüködései elnyomatvák, mert a roham rögtön jő, és szünik meg, a betegek a rohamról, és az idő alatt történtekről mit sem tudnak.

Főleg az észrevevő, és akaró tehetség szenvednek. Ezt ha megalapitjuk, a dermengés' minden jelei magyarázhatók. Mert ha az emlitett tehetségek nem működnek, akkor az öntudat, és gondolkodó erő is szunyad. Hol legyen ennek oka, nem taglalom, ugy látszik azonban hogy az agynak is nyúlt agynak szürke állományába létezik.

A dermengésről többet olvasni kivánókat az értekezés lefolytában többször emlitett szerzőkre utasitani bátorkodom.

Theses defendendae.

1. Celerior sanguinis motus cum laesione functionis febris audit. Quarin.

2. Sanguis bonus exiguus non detrahendus, copiosus audacter mittendus. Galenus.

3. Ut oculi valeant ita et homo. Stoll.

4. Subita morbi solutio per crisim tuta, sine hac recidivam praenunciat. Galenus.

5. Non sunt certa signa foetum in utero esse mortuum.

6. Fasciatio infantum summe vituperanda.

7. Morbum therapia simplicissima sanasse maxima medici gloria.

8. Medicus sciat multa, audiat plura, loquatur — pauca.

9. Aevi brevis gravissima causa — educatio incongrua.

10. Urbes morborum castra.